

**ДЕРЖАВНА ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНО-ВЛАДНИХ ВІДНОСИН:
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ІТАЛІЇ**

Базиляк Наталія Олегівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри української та іноземних мов,
Львівський державний університет фізичної
культури імені Івана Боберського,
м. Львів, Україна

Анотація. У статті визначено, що заклади освіти сьогодні потребують ефективного управління, який має реалізувати керівництво за допомогою всіх підрозділів навчального закладу. Розглянуто досвід формування нової сучасної моделі управління в системі освіти, який проводився шляхом вивчення досвіду Італії. З'ясовано, що набагато модернізованими у цьому контексті виглядають заклади освіти Італії та Західної Європи. Доведено, що освітні інституції Італії на даний момент мають достатньо досвіду в галузі інновацій в реалізації державної освітньої політики.

Ключові слова: державна освітня політика, імплементація, Італія, досвід, перспективи, сучасність, розвиток, можливості, заклади освіти, трансформація.

Зародження системи освіти в Італії веде свою традицію з античних давньогрецьких та давньоримських філософських шкіл. Саме Італія, батьківщина гуманізму, стала однією з перших європейських країн, що створили університетську систему, таким чином, опис та аналіз структури італійської системи освіти має важливе значення для поняття витоків створення європейської системи освіти загалом, а також для вивчення позитивного досвіду та ініціатив. Історія створення сучасної системи освіти Італії, основні етапи її реформації та модернізації є найважливішим главою аналізу італійської

системи освіти в науковому, історичному та соціальному контексті.

Періодом встановлення сучасної системи освіти Італії, що діє до цього дня, можна вважати реформу міністра освіти Сардинського королівства Габріо Козаті. В історичному контексті об'єднання Італійського королівства в освітні реформи в Італії отримали насамперед соціально-політичну систему - об'єднати жителів різних регіонів Італії, які є до цього періоду окремими державами, розробити та встановити єдиний державний мова, а саме італійська, оскільки прості жителі Апеннінського півострова використовували у спілкуванні виключно локальні діалекти.

Стаття 33 Конституції Італійської Республіки свідчить: «Республіка встановлює загальні правила, що стосуються освіти, і засновує державні школи всіх пологів та ступенів. Приватні організації та приватні особи мають право засновувати школи та загальноосвітні інститути, які утримуються не за рахунок держави. При визначенні прав та обов'язків недержавних шкіл, які вимагають рівняння з державними, закон має забезпечити їм повну свободу, які учням - шкільний режим, еквівалентний режиму державних шкіл». У статті 34 Конституції Італійської Республіки записано: «Освіта відкрита для всіх. Початкова освіта протягом восьми років є обов'язковим та безкоштовним.

На освітні реформи післявоєнної Італії помітний вплив зробили педагогічні наукові напрями та політика Сполучених Штатів Америки. Це в багато в чому було зумовлено тим "перевихованням", якому під керівництвом американських учених зазнала Італія як один із союзників Німеччини [2]. Таким чином, в Італії найбільше порівняно з нами проглядається вплив американської педагогічної думки на структуру системи освіти, обумовлюючи сильний крос-культурний контекст італійської системи. Однак, незважаючи на те, що освітня система Італії була відкрита для найпередовіших наукових напрямів педагогіки, навчання продовжувало зберігати консерватизм.

Післявоєнна освітня реформа окреслила пірамідальну структуру італійської освітньої системи, лише забезпеченим або найдостойнішим учням надавалася можливість продовжити навчання в ліцеї, після якого дозволялося

вступати до університету, інші ж, які не мають коштів або не виділяються талантами, могли продовжити освіту лише у професійних закладах освіти без права вступу до університету. На даний момент система освіти Італії регламентується нормами, встановленими реформою міністра освіти Луїджі Берлінгуера у законі про реорганізацію циклів освіти, прийнятому.

Безперечно, введення в італійських школах обов'язкового вивчення англійської мови з першого класу початкової школи є важливим стимулом розвитку в рамках крос-культурного контексту, проте необхідно зазначити, що саме в даній освітній інновації уряду Італії проглядається вплив Сполучених Штатів та американських педагогічних навчань на італійську освітню та політичну систему. Відповідно до вимог Болонського процесу система вищої освіти в Італії була переведена з чотирирічного навчання на двофазову п'ятирічну: трирічну вищу освіту для здобуття диплома зі ступенем бакалавра і наступну за ним дворічну вищу освіту для здобуття магістерського диплома.

Пізніше на Берлінській зустрічі міністрів освіти європейських країн ряд інших держав приєдналися до норм Болонського процесу, встановивши в своїх закладах вищої освіти систему навчання, поділену на бакалаврат та магістратуру. В результаті реформ в Італії при університетах були створені школи професійної освіти, так звана Вища школа підготовки викладачів середніх та середніх спеціальних освітніх установ для підготовки висококваліфікованих викладачів для державних середніх шкіл, ліцеїв та в коледжів. До створення Вищих шкіл підготовки викладачів в Італії існувала аналогічна система підготовки шкільних вчителів.

Для шкільних викладачів було достатньо отримати диплом про вищу університетську освіту, із введенням у дію нової освітньої реформи для бажаючих бути зарахованими на постійній основі викладачами до штату державних навчальних закладів оголосили обов'язковим диплом Вищої школи підготовки викладачів середніх та середніх спеціальних освітніх установ [3]. Зарахування проводилося на конкурсній основі, та після закінчення дворічного навчання та стажування майбутніх викладачів чекав фінальний іспит та

присвоєння звання висококваліфікованого викладача. Реєстр уособлював списки за різними категоріями висококваліфікованих викладачів, розділених як за дисциплінами, так і за рівнем їхньої кваліфікації, створюючи рейтинг з урахуванням досвіду і стажу роботи, наукових звань та додаткової кваліфікації.

Реформи освітньої системи Італії не думали зупинятися. Італійська система освіти була затягнута в кругообіг парадоксів і постійних бюрократичних змін. Існували сподівання, що освітня установа потребуватиме їх послуг, хоча б на нетривалий період часу, наприклад на час хвороби або декретної відпустки постійного викладача. В італійській лексиці навіть був створений новий спеціалізований термін для позначення даної категорії викладачів, які не мають постійної роботи і приходять до шкіл, ліцеїв і коледжів на нетривалий час.

Крім того, не особливо роздумуючи, італійські бюрократи стабілізували навіть тих, хто був занесений до регіональних списків вчителів як той, хто отримав звання висококваліфікованого викладача у Вищій школі підготовки викладачів, але при цьому жодного дня не пропрацював учителем у школі і, можливо, забув уже предмет, який мав би викладати; найчастіше деякі з «потенційних» вчителів займалися приватною професійною діяльністю як архітектори чи інженери, але скористалися можливістю доповнити у кризовий період заробіток приватного підприємця зарплатою вчителя із держбюджету.

Компаративний аналіз проблем реформації системи освіти в Італії дозволяє позитивно оцінити стабільність роботи вчителя в державі. Однак сучасні умови безперервного розвитку технологій, міжнародної комунікації, а разом з нею крос-культурного контексту вимагають постійного та безперервного підвищення кваліфікації викладацького складу. Тут необхідно наголосити на позитивному аспекті модернізації освіти в Італії. В Італії від вчителів потрібна обов'язкова професійна підготовка, а в нас протягом десятиліть вважається достатнім мати університетський диплом вчителя. Необхідно враховувати позитивний італійський досвід підготовки висококваліфікованих викладачів.

Однак, у результаті порівняльного аналізу необхідно відзначити неможливість повного копіювання європейських систем освіти, не проаналізувавши насамперед їх позитивних та негативних аспектів [1]. Безперечно, сучасна школа вимагає для викладачів професійної підготовки і неперервного підвищення кваліфікації, але підготовка не повинна бути необґрунтовано дорогою і обходитися, як італійським колегам, у кілька тисяч євро, не даючи при цьому гарантій постійної роботи в школі, оскільки багатьом італійським вчителю все ще доводиться кожен навчальний рік проходити через процедуру зарахування та звільнення.

З позитивного досвіду системи освіти Італії можна відзначити обов'язкове вивчення двох іноземних мов у середній школі та обов'язкову професійну підготовку для професорсько-викладацького складу з наданням професійного звання висококваліфікованого викладача, доповнену безперервним підвищенням кваліфікації протягом усієї кар'єри, щоб відповідати крос-культур контексту сьогоденного глобалізованого світу та постійно зростаючих вимог сучасної технічно та інформаційно високорозвиненої спільноти.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дубасенюк О. А. Розвиток вищої освіти: тенденції та перспективи. *Людиноцентризм як основа гуманітарної політики України: освіта, політика, економіка, культура*: матер. Всеукр. конф. К.: ІОД НАПН України. 2011. С. 135–142.
2. Клімова Г. П. Якість вищої освіти: європейський вимір. *Вісник Нац. ун-ту «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2016. № 1. С. 203.
3. Кравець В. Актуальні проблеми та завдання вищої школи у світлі нового Закону України «Про вищу освіту». *Україна–Європа–Світ: міжнар. зб. наук. праць. Серія: Історія, міжнародні відносини*. 2014. Вип. 14. С. 15–27.